

Sygn. akt II Ca 942/19

POSTANOWIENIE

Dnia 7 stycznia 2020r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Piotr Rajczakowski (spr.)

Sędziowie: Aleksandra Żurawska

Jerzy Dydo

Protokolant: Elżbieta Janus

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2020r. w Świdnicy

na rozprawie sprawy

z wniosku D. D. (1)

przy udziale E. Z. i A. B.

o stwierdzenie nabycia spadku po R. S.

na skutek apelacji uczestniczki postępowania E. Z.

od postanowienia Sądu Rejonowego w K.

z dnia 23 lipca 2019 r. sygn. akt (...)

postanawia:

oddalić apelację.

(...)

Sygn. akt II Ca 942/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2019 r., Sąd Rejonowy w pkt I stwierdził, że spadek po A. S. (1) zmarłym w dniu (...), w K. ostatnio stale zamieszkałym w K. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 3 listopada 1999r. nabyła w całości D. D. (1) (z d.S., c. J. i A.); w pkt II stwierdził, że spadek po R. S. zmarłej w dniu (...) w K. ostatnio stale zamieszkałej w K. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 3 listopada 1999r. nabyła w całości D. D. (1) (z d. S., c. J. i A.). W pkt III Sąd Rejonowy nakazał wnioskodawczyni D. D. (1) uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w K. kwotę 63, 24 zł tytułem kosztów sądowych, zaś w pkt IV zasądził od uczestniczki E. Z. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania i dalej idący wniosek wnioskodawczyni o zasądzenie kosztów postępowania oddalił.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny. Spadkodawca A. S. (1) zmarł (...) r. w K., zaś spadkodawczyni R. S. zmarła (...) w K.. Spadkodawca w chwili śmierci pozostawał z związku małżeńskim z R. S. z d. S.. Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową. Ze związku małżeńskiego spadkodawców A. S. (1) i R. S. pochodzi dwoje dzieci, a

mianowicie E. Z. oraz A. B. – uczestniczki postępowania. Żaden ze spadkodawców nie miał dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych. Wnioskodawczyni nie składała oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po żadnym ze spadkodawców. Spadkodawca sporządził w dniu 3 listopada 1999r. testament, w którym do całości spadku powołał D. D. (1) (wnioskodawczynię). Spadkodawczyni sporządziła w dniu 3 listopada 1999 r. testament, w którym do całości spadku powołała D. D. (1) (wnioskodawczynię). W dniu 11 sierpnia 2015 r. spadkodawczyni odwołała powyższy testament z dnia 3 listopada 1999 r. i do całości spadku powołała E. Z. (uczestniczkę postępowania), przy czym testament z dnia 11 sierpnia 2015 r. został sporządzony w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. S. (2) z K. N.w K. (rep. (...)). Już w grudniu 2014 r. u spadkodawczyni występowały zmiany zanikowe mózgu, potwierdzone w badaniach (leukoarajoza – opisowe pojęcie radiologiczne określające rozlane zmiany w istocie białej mózgu zlokalizowane głównie wokół komór mózgu i wykrywane w badaniach obrazowych). Powyższe zmiany świadczyły o organicznym uszkodzeniu (...), co klinicznie przejawiać się może zaburzeniami otępiennymi oraz organicznymi zaburzeniami urojeniowymi lub stanami majaczeniowymi. W lutym 2015 r. rozpoznano u spadkodawczyni otępienie głębokie, przy czym zmiany otępienne uległy u niej nasileniu w grudniu 2015 r. W dniu 11 sierpnia 2015 r., tj. w czasie, gdy spadkodawczyni odwołała powyższy testament z dnia 3 listopada 1999 r. (rep.(...)) i do całości spadku powołała E. Z. (uczestniczkę postępowania) – w testamencie z dnia 11 sierpnia 2015 r., sporządzonym w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. S. (2) z K. N. w K. (rep. (...)), u spadkodawczyni występowały głębokie zaburzenia otępienne, które znosiły jej zdolność do swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli oraz należytego rozumienia znaczenia dokonywanych czynności. Z powodu głębokiego otępienia spadkodawczyni nie była wówczas w stanie prawidłowo ocenić swoich możliwości, intencji innych ludzi, skutków podejmowanych decyzji.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy powołując treść art. 922 § 1, 926 § 1 i § 2 oraz 950 k.c. wskazał, że testament sporządzony w formie aktu notarialnego ma taką moc dowodową jak inne dokumenty publiczne (art. 244 k.p.c.). Sąd podkreślił, iż mocą dokumentu publicznego jest objęta jedynie treść oświadczenia spadkodawcy. Nie obejmuje ona wzmianki o stanie zdrowia spadkodawcy. Notariusz jako osoba niemająca kwalifikacji do oceny stanu zdrowia testatora nie jest w stanie wydać opinii. Przekonanie notariusza o poczytalności spadkodawcy zatem nie jest wiążące dla sądu rozstrzygającego kwestię ważności testamentu. Powołując orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd Rejonowy wskazał, że zeznania notariusza w tym względzie podlegają ogólnym regułom oceny dowodów przez sąd. Ponadto powołując treść art. 945 §1 k.c. Sąd zauważył, że testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. W oparciu o wyniki postępowania dowodowego, a w szczególności treść opinii biegłego z zakresu (...), J. B., Sąd Rejonowy stwierdził, że spadkodawczyni R. S. w czasie sporządzenia powyższego testamentu (w formie aktu notarialnego - rep. (...)) przed notariuszem A. S. (2), prowadzącym K. N.w K.), tj. w dniu 11 sierpnia 2015 r., gdy spadkodawczyni odwołała z 3 listopada 1999 r. (rep. (...)) i do całości spadku powołała E. Z. (uczestniczkę postępowania), u spadkodawczyni występowały głębokie zaburzenia otępienne, które znosiły jej zdolność do swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli oraz należytego rozumienia znaczenia dokonywanych czynności. Z powodu głębokiego otępienia spadkodawczyni nie była wówczas w stanie prawidłowo ocenić swoich możliwości, intencji innych ludzi oraz skutków podejmowanych decyzji. Mając na uwadze treść wyżej wskazanej opinii biegłego, Sąd pierwszej instancji uznał, że w dniu 11 sierpnia 2015 r., gdy spadkodawczyni odwołała powyższy testament z 3 listopada 1999 r. (rep. (...)) i do całości spadku powołała E. Z. (uczestniczkę postępowania) – w testamencie z dnia 11 sierpnia 2015 r. – z powodu zaburzeń szczegółowo opisanych w treści powyższej opinii, spadkodawczyni, przy sporządzaniu tegoż testamentu, miała zniesioną zdolność do świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania woli – nie była ona wówczas zdolna do należytego rozumienia czynności prawnych. Stan psychiczny R. S., w którym znajdowała się ona 11 sierpnia 2015r., nie pozwalał zatem na samodzielne i swobodne wyrażenie woli i dokonywanie przez nią czynności prawnych z należyтым rozumieniem ich wagi i znaczenia oraz z przewidywaniem ich skutków. Głębokość występujących wtedy u spadkodawczyni zaburzeń znosiła zdolność do swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania woli. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że opinia wydana została po uprzednim kompleksowym zapoznaniu się przez biegłego ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a w szczególności z treścią dokumentów medycznych dotyczących leczenia spadkodawczyni, w tym historią choroby i leczenia jej w szeregu placówek oraz zakładów opieki zdrowotnej, w których spadkodawczyni była leczona do chwili swej śmierci (a które wyżej zostały szczegółowo wymienione), przy czym dokumenty te obejmują okres leczenia spadkodawczyni przypadający na około dwa lata przed datą sporządzenia wyżej wskazanego testamentu

z 11 sierpnia 2015 r. Zdaniem Sądu wyprowadzone przez biegłą wnioski odpowiadają nie tylko zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, ale również znajdują one oparcie w całokształcie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przy czym nie sposób tu pominąć, że treść zeznań świadków A. P., W. D. i Z. W. koresponduje z treścią dowodów z dokumentów w postaci historii choroby i leczenia spadkodawczyni R. S. oraz kart informacyjnych leczenia szpitalnego z dnia (...) r. i (...)r. (k(...)). Ponadto Sąd podkreślił, że żadna ze stron postępowania nie złożyła zastrzeżeń do opinii biegłej J. B.. Powyższa opinia nie budziła więc żadnych wątpliwości Sądu Rejonowego, który uznał ją za w pełni przydatną do rozstrzygnięcia sprawy. W świetle powyższych rozważań Sąd pierwszej instancji uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy jest w pełni wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy. Z tych też względów Sąd Rejonowy uznał, że testament sporządzony w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. S. (2) z dnia 11 sierpnia 2015r., w którym spadkodawczyni odwołała powyższy testament z 3 listopada 1999 r. i do całości spadku powołała E. Z. (uczestniczkę postępowania), jest nieważny, bowiem został sporządzony przez spadkodawczynię w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Powołując treść art. 926 § 1 i § 2 k.c. Sąd Rejonowy nadto wskazał, że ważność testamentów sporządzonych w dniu 3 listopada 1999 r. przez każdego ze spadkodawców w formie aktu notarialnego przed notariuszem U. M. z K. N. w K. (rep. (...) i rep. (...)), nie budziła natomiast żadnych wątpliwości Sądu, nie była ona też kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Powołując zaś przepis art. 520 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy wskazał, że w świetle całokształtu okoliczności sprawy i art. 520 § 3 k.p.c. zachodzą podstawy do obciążenia uczestniczki postępowania E. Z. w części kosztami postępowania poniesionymi przez wnioskodawczynię. W ocenie Sądu Rejonowego – należało przyjąć, że interesy stron były sprzeczne, co – w świetle całokształtu okoliczności sprawy – uzasadnia, zdaniem Sądu, obciążenie uczestniczki postępowania E. Z. w części kosztami postępowania poniesionymi przez wnioskodawczynię, które to koszty obejmują kwotę 30 zł jako część opłaty od wniosku uiszczonej przez wnioskodawczynię (punkt IV postanowienia). O kosztach sądowych (pkt III) Sąd orzekł na podstawie art.113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Sąd wskazał, że kwota 637, 24 zł obejmuje wydatki na wynagrodzenie biegłego z zakresu psychiatrii, które tymczasowo zostały pokryte ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w K..

W apelacji od powyższego postanowienia, uzupełnionej pismem z dnia 11 października 2019r., uczestniczka postępowania E. Z. zarzuciła:

- błąd w ustaleniach faktycznych poprzez uznanie, że R. S. nie była w stanie sporządzić testamentu w dniu 11 sierpnia 2015r. ze względu na otępienie, podczas gdy do czasu swojej śmierci była świadoma swoich czynów pomimo otępienia starczego,
- naruszenie przepisów postępowania poprzez niedoręczenie uczestniczkę postępowania opinii biegłej (...) J. B. z dnia 8 lutego 2019r. przez co uczestniczka nie mogła się do niej ustosunkować i złożyć do niej zastrzeżeń.

W uzasadnieniu skarżąca podniosła, że nie zgadza się rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego, gdyż jej matka (zmarła R. S.) pozostawała osobą aktywną, aż do czasu jej śmierci. Skarżąca przyznała jednakże, iż R. S. - jak każdy starszy człowiek – była osobą schorowaną. Zdaniem skarżącej rozrządzenie testamentowe R. S. z 1999 r. jest nieaktualne, gdyż skarżąca przedłożyła w trakcie postępowania do akt niniejszej sprawy nowy testament jej matki, który został sporządzony przez notariusza. W ocenie skarżącej E. Z. to ona jest powołana do całości spadku. Mając na uwadze powyższe względy, uczestniczka wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i stwierdzenie, że to ona nabyła spadek po zmarłej R. S. w całości na podstawie testamentu – aktu notarialnego Rep. (...)z dnia 11 sierpnia 2015r.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację oparł się na ustaleniach faktycznych Sądu Rejonowego i zważył co następuje. Apelacja uczestniczki postępowania nie ma żadnych uzasadnionych podstaw. Sąd Okręgowy w całości podziela przeprowadzoną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodów, zgodną z przepisem art. 233 § 1 kpc, opartą na rozważeniu całego zebranego w sprawie materiału, zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, jak również podziela argumentację prawną rozważań uzasadnienia skarżonego postanowienia, której zarzuty apelacji i lakoniczne wywody jej uzasadnienia w żaden sposób nie podważają, stanowiąc z nimi jedynie w zupełności pozbawioną podstaw polemikę.

Odnosząc się zatem do pierwszego z zarzutów tejże apelacji Sąd Okręgowy zauważa, że Sąd pierwszej instancji w sposób wyczerpujący i w zupełności przekonujący wskazał przyczyny, w tym dowody, na podstawie których w pełni zasadne było wnioskowanie, że w dniu sporządzenia testamentu z 11 sierpnia 2015r., spadkodawczyni R. S. znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Sąd Odwoławczy nie dostrzegając zatem żadnych względów, które uzasadniałyby powtarzanie argumentacji Sądu Rejonowego, stoi na stanowisku, że powyższy zarzut skarżącej, jak i jego lakoniczne uzasadnienie, są w zupełności gołosłowne. Przede wszystkim zatem za Sądem pierwszej instancji wskazać należy, że sporządzona w sprawie opinia biegłej z zakresu psychiatrii, zawierająca jednoznaczne i kategoryczne wnioski co do stanu psychicznego spadkodawczyni w dniu testowania, tj. 11 sierpnia 2015r., oparta została na analizie całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznaniach świadków, uczestników postępowania, a przede wszystkim na najbardziej miarodajnej dla oceny powyższego stanu zdrowia R. S., dokumentacji medycznej jej leczenia, w pierwszej kolejności sprzed sporządzenia testamentu na rzecz skarżącej uczestniczki, jak i po tej dacie. Już tylko dodatkowo Sąd Okręgowy zauważa, że także z zeznań obiektywnego świadka Z. W. (k. (...)), pracownika O. (...) w K., która co pół roku, do chwili śmierci spadkodawczyni, przeprowadzała w jej miejscu pobytu wywiady, wynika, że nie tylko z własnych, bezpośrednich obserwacji świadka, ale nawet z relacji skarżącej E. Z. wynikało, że w 2015r. R. S. zdradzała objawy, jak zeznała świadek, „(...)lub (...) lub (...)”. Z tych zatem względów, a przede wszystkim mając na uwadze treść wniosków opinii biegłej, znajdujących, jak już wskazano, podstawy w szerokiej analizie zebranego materiału, a w szczególności dokumentacji lekarskiej, za pozbawione jakichkolwiek uzasadnionych podstaw Sąd Okręgowy uznał wnioskowanie przez apelującą o dopuszczenie i przeprowadzenie w postępowaniu odwoławczym dowodów z zeznań świadków, w tym notariusza, przed którym spadkodawczyni sporządziła testament z 11 sierpnia 2015r., na okoliczność jej stanu zdrowia i zdolności do sporządzenia tego testamentu, pomijając już nawet, że wnioski te, jako zgłoszone w apelacji, były spóźnione (art. 381 kpc), a skarżąca nie wskazała nawet żadnych przyczyn, które usprawiedliwiałyby ich niezgłoszenie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. W szczególności, że apelującej znana była jednoznaczna treść opinii biegłej, której odpis otrzymała w dniu 9 kwietnia 2019r. (k. (...). – osobiście podpisując zwrotne poświadczenie odbioru) wraz ze zobowiązaniem do ustosunkowania się do jej treści w terminie 10 dni i mimo tego skarżąca, aż do końca postępowania pierwszoinstancyjnego nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń odnośnie powyższej opinii. Z tych zatem względów nie ma również żadnego uzasadnienia drugi z zarzutów apelacji, w którym skarżąca zupełnie bezpodstawnie i wbrew powyższym dowodom (k. (...)) oraz bez żadnego uzasadnienia, podniosła powyższy brak doręczenia jej odpisu wyżej wskazywanej opinii biegłej z zakresu psychiatrii.

Gdy zatem zarzuty i lakoniczne wywody apelacji w żaden sposób nie podważyły trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia i uzasadniającej je argumentacji, apelacja ta nie mogła podlegać uwzględnieniu.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 kpc, oddalił apelację.

(...)